

Pavle Ocepek

Spomini na slovensko pomlad – dvajset let kasneje

*Dni lepši polovica kmalo,
mladosti leta, kmalo ste minule. (Prešeren)*

Stoletni sen slovenskega ljudstva po samostojnosti so začeli uresničevati srčni in razumni možje (Trubar, Bohorič, Dalmatin, Vodnik, Pučnik in še bi lahko našteval) s pripravo slovenske pisane besede. V času marčne revolucije 1848 je Matija Majar Ziljski spisal znamenito Majniško resolucijo, s katero je podal zahtevo o priznanju političnih pravic slovenski narodni skupnosti v okviru avstro-ogrske monarhije.

Po razpadu avstro-ogrske monarhije leta 1918 so se Slovenci za kratek čas združili v SHS – državo Slovencev, Hrvatov in Srbov v okviru Avstro-Ogrske, kmalu potem (mesec dni kasneje) pa so se združili s kraljevino Srbijo v kraljevino SHS. S tem dejanjem smo se zopet odpovedali samostojnosti, saj smo postali Dravska banovina v okviru kraljevine Jugoslavije. Uradni jezik je postal srbohrvaški, Slovenci pa eno od treh jugoslovanskih plemen. S svojim slabo premišljenim ravnanjem smo Slovenci prišli s slabega na slabše (z dežja pod kap). Avstro-Ogrska je bila za tedanje razmere gospodarsko rastoča država, ki je z državnimi ukrepi spodbujala razvoj, Jugoslavija pa je bila zaostala, pretežno kmetijska država, zato so bili življenjski pogoji slabši. V času kraljevine Jugoslavije si je vlada v Beogradu prizadevala za povečanje svoje moči, zato je z vidovdansko ustavo odpravila šibko demokracijo in uvedla absolutizem. Z začetkom 2. svetovne vojne smo se Slovenci znašli v vrtincu nemškega prodiranja na vzhod, grozila sta nam razselitev in izginotje iz zgodovine.

Upor je bil edina alternativa. Tudi v tem, kako to izvesti, ni bilo enotnosti. Zaradi te neenotnosti je nastalo notranje obračunavanje, ki je zahtevalo več žrtev, kot jih je povzročil okupator.

Prav je, da se z distance vprašamo po vzrokih teh dejanj. Danes zgodovinarji že pišejo o načrtovanih razlogih za tedanjo neenotnost. Ugotavljajo, da je KPS to neenotnost načrtoval in spodbujal za prevzem oblasti po vzoru sovjetske revolucije. V času trajanja 2. svetovne vojne je slovensko partijsko vodstvo v sestavi Edvard Kardelj, Boris Kidrič, Miha Marinko, Matija Maček in Boris Kraigher sklenilo poklati domobrance (Kocbekov dnevnik, odkrit 19. aprila 1975). Iz tega je razvidno, da je parlamentarna demokracija pod komunistično diktaturo zgolj privid, vrednote pa le za lastno uporabo, kot sem

že nekdanj zapisal: spremembe sistema iz komunističnega v kapitalističnega so z istimi ljudmi za iste ljudi povsem neboleče.

Z veliko volje in pričakovanja smo v drugi polovici osemdesetih let prejšnjega stoletja v skupini Demos pripravljali pogoje za to spremembo. Nihče od nas ni razmišljal, kako si polniti žepe, kot so to storili in še delajo dediči nekdanje vladajoče elite.

Zaključujem z zgodovinskim spominom in svojimi izkušnjami iz časa aktivnega demokratičnega dela. Doživel sem mnogo lažnih podtikanj in diskreditacij, zato se sprašujem: Je mogoče zaupati idejnim dedičem teh predhodnikov, da v sli po oblasti ne bodo zopet uporabili ubijalskih metod za ponovno doseglo oblasti (po filozofu dr. Tinetu Hribarju – Sobotna priloga Dela, 24. 10. 2009)?